

Spis treści

1. Definicje	2
2. Podstawa prawna	3
3. Cel i przedmiot projektu	5
4. Katalog Grantobiorców	5
5. Informacja o przeznaczeniu grantów, wydatki kwalifikowane w projekcie.....	6
6. Maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maksymalna intensywność pomocy	10
7. Ogłoszenie naboru – nabór otwarty	11
8. Tryb aplikowania o granty	11
9. Tryb wypłacania grantów, w tym zakres wymaganej dokumentacji od Grantobiorcy oraz jej weryfikacja.....	15
10. Wymogi w zakresie zabezpieczenia grantów.....	17
11. Zasady dotyczące monitorowania	17
12. Zasady dotyczące kontroli	18
13. Zasady dotyczące odzyskiwania grantów w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z celami projektu grantowego	19
14. Załączniki	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Definicje

Projekt grantowy	projekt, którego beneficjent udziela grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tego projektu przez grantobiorców ¹ ;
Grant	środki finansowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, które Grantodawca na podstawie umowy powierzył Grantobiorcy na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego;
Grantodawca	beneficjent ² udzielający grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu projektu grantowego przez grantobiorców. Grantodawca nie może być jednocześnie Grantobiorcą. Grantodawcą będzie Gmina Ciepłowody.
Grantobiorca	podmiot publiczny albo prywatny, inny niż beneficjent projektu grantowego, wybrany w drodze otwartego naboru ogłoszonego przez beneficjenta projektu grantowego w ramach realizacji projektu grantowego. Grantobiorca nie może być ponadto podmiotem powiązany z beneficjentem / Grantodawcą osobowo lub kapitałowo. Grantobiorcą nie może być podmiot wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania.
IZ RPO WD	należy przez to rozumieć Zarząd Województwa Dolnośląskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020;
DIP	Dolnośląska Instytucja Pośrednicząca, której powierzono wdrażanie Działania 3.3 RPO WD będąca Instytucją Ogłaszającą Konkurs
Wysokoemisyjne źródło ciepła	źródło ciepła nie spełniające norm emisyjnych ekoprojektu ³ obowiązujących od roku 2020 lub wymagań klasy 5 ⁴ , emitujące do atmosfery CO ₂ oraz inne zanieczyszczenia, takie jak pyły zawieszone PM 10 i PM 2,5 i inne związki toksyczne powstające w wyniku spalania paliw.
Budynek mieszkalny jednorodzinny	budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.
Budynek wielorodzinny	budynek mieszkalny wielorodzinny - budynek wolno stojący albo budynek w zabudowie szeregowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym wydzielono więcej niż dwa lokale mieszkalne.
Mikroinstalacja OZE	instalacja odnawialnego źródła energii ⁵ o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 40 kW, przyłączona do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 120 kW;

¹ art. 35 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020

² podmiot publiczny lub prywatny, odpowiedzialne za inicjowanie lub zarówno inicjowanie, jak i wdrażanie operacji będący stroną Umowy o dofinansowanie Projektu, który będzie udzielał grantów (Grantodawca), na realizację zadania służącego osiągnięciu celu tego Projektu przez Grantobiorców

³ określonych w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

⁴ według normy PN-EN 303-5:2012

⁵ Zgodnie z definicją ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii

<p>Odnawialne energii</p>	<p>źródła</p> <p>odnawiane, niekopalne źródła energii obejmujące energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów.</p>
--------------------------------------	---

2. Podstawa prawna

W ramach niniejszego konkursu zastosowanie mają w szczególności:

- 1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006, zwane „**rozporządzeniem EFRR**”;
- 2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, zwane „**rozporządzeniem ogólnym**”;
- 3) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, zwane „**rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE)**”;
- 4) rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu z późn. zm, zwane „**rozporządzeniem 651/2014**”;
- 5) rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu do pomocy de minimis;
- 6) rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe;
- 7) rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1188 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń;

- 8) rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe;
- 9) rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 zwane „**rozporządzeniem de minimis**”;
- 10) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014–2020;
- 11) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
- 12) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 ;
- 13) Rozporządzenie Ministra infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020;
- 14) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020;
- 15) ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1460) wraz z aktami wykonawczymi, zwana „**ustawą wdrożeniową**”;
- 16) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych wraz z aktami wykonawczymi;
- 17) ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych wraz z aktami wykonawczymi;
- 18) ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości wraz z aktami wykonawczymi;
- 19) ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej;
- 20) ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- 21) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- 22) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 23) Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej,
- 24) Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym;
- 25) ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane;
- 26) ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej;
- 27) ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego;
- 28) ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi;
- 29) ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe;
- 30) Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją z dnia 18 grudnia 2014 r. (z późn. zm.), zwanym „RPO WD”;
- 31) Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, zaakceptowany 15.10.2018 r. (wersja 36) przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego, zwany „SZOOP RPO WD”;

- 32) Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Umowa Partnerstwa, dokument przyjęty przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r. (z późn. zm.);
- 33) Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020;
- 34) wytyczne, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy wdrożeniowej;
- 35) Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011-2020 (RSI WD), przyjęta uchwałą nr 1149/IV/11 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2011 r. (z późn. zm.) wraz z załącznikiem „Ramy Strategicznie na rzecz inteligentnych specjalizacji Dolnego Śląska”, przyjętym uchwałą nr 1063/V/15 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 sierpnia 2015 r.;
- 36) Poradnik opublikowany przez Ministerstwo Rozwoju „Realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami” oraz inne dokumenty dotyczące dostępności realizowanych projektów dla osób z niepełnosprawnościami znajdujące się na stronie www.power.gov.pl/dostepnosc oraz w zakładce Poznaj Fundusze Europejskie bez barier znajdującej się na stronie internetowej RPO WD (<http://rpo.dolnyslask.pl/o-projekcie/poznaj-fundusze-europejskie-bez-barier/>).
- 37) Zalecenia Instytucji Zarządzającej do realizacji projektów grantowych – Zalecenia Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014 -2020 do realizacji projektów grantowych w ramach działania 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020.

3. Cel i przedmiot projektu

Celem projektu jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych oraz ograniczenie emisji kominowej na terenie gmin Ciepłowody i Ziębice poprzez modernizację źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych wspartą inwestycjami w OZE. Przedmiotem projekt jest modernizacja źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych wsparta inwestycjami w OZE na terenie gmin Ciepłowody i Ziębice.

4. Katalog Grantobiorców

1. Grantobiorcami mogą być osoby fizyczne będące:

- właścicielem domów jednorodzinnych;
- współwłaścicielem domu lub mieszkania, po uzyskaniu zgody wszystkich współwłaścicieli oraz po przedłożeniu oświadczenia o wzięciu na siebie pełnej odpowiedzialności za realizację projektu, w tym, ewentualnych roszczeń z tytułu niewywiązania się z realizacji grantu;
- właścicielem mieszkań w domach wielorodzinnych;
- najemcą mieszkań w domach wielorodzinnych (posiadający tytuł do lokalu mieszkalnego oraz prawo do dysponowania lokalem na cele projektu w okresie realizacji i trwałości projektu);

oraz:

- wspólnoty mieszkaniowe;
- spółdzielnie mieszkaniowe;
- towarzystwa budownictwa społecznego

z wyłączeniem osób/podmiotów:

- które zostali wykluczone z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, na podstawie art. 207 o finansach publicznych;

- na których ciąży obowiązek zwrotu pomocy wynikający z decyzji KE uznającej pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 107 TFUE;
- karanych na mocy zapisów ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 769), zakazem dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt. 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.)
- karanych na podstawie art. 9 ust. 1 pkt. 2a ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (tj. Dz. U. 2015 r. poz. 1212).
- którzy na dzień składania wniosku o grant jak i na dzień udzielenia pomocy posiadają zaległości podatkowych na rzecz Gminy wg właściwości miejscowej ze względu na lokalizację inwestycji Grantobiorcy (np. podatek rolny/od nieruchomości inne opłacane na rzecz Gminy).

Grantobiorca musi posiadać prawa do dysponowania nieruchomością na cele realizacji projektu w odniesieniu do nieruchomości na której/których realizowany będzie grant (w rozumieniu art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2013 poz.1409 z późn. zm.), z uwzględnieniem zasady zachowania trwałości projektu grantowego wynikającej z art. 71 Rozporządzenia nr 1303/2013.

2. Grantobiorca ma prawo przenieść własność na inną osobę/ podmiot. Jednakże w umowie o powierzenie grantów zawarto zapisy obligujące do zachowania zasad przeniesienia. Osoba fizyczna/ podmiot przejmujący w/w prawo do dysponowania nieruchomością w wyniku sprzedaży nieruchomości musi podpisać stosowną Umowę o powierzenie Grantu. Niepodpisanie umowy o powierzenie grantu przez osobę/ podmiot, na który przenoszone są prawa, niezależnie od przyczyn niepodpisania tej Umowy skutkować będzie koniecznością zwrotu wypłaconego grantu wraz z odsetkami. Grantobiorca zbywający prawo do dysponowania nieruchomością musi udowodnić wiarygodnie, że cena sprzedaży nieruchomości nie zawiera kosztów budowy/ zainstalowania instalacji objętej Grantem.

5. Informacja o przeznaczeniu grantów, wydatki kwalifikowane w projekcie

1. Środki finansowe powierzonego Grantu przeznaczone są na realizację zadań przez Grantobiorców zmierzających do osiągnięcia celów Projektu grantowego.
2. **Typy projektów - w ramach Projektu grantowego, granty można otrzymać na:**
 - a) Element obowiązkowy: modernizacja systemów grzewczych obejmującą wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła: na podłączenie do sieci ciepłowniczej/ chłodniczej lub instalację źródeł ciepła opartych o OZE (np. pomp ciepła) lub instalację kotłów spalających biomasę, lub ewentualnie paliwa gazowe (wymianie nie podlegają użytkowane kotły gazowe i olejowe, nie dopuszcza się też wymiany użytkowanych kotłów innych niż gazowe i olejowe na kotły węglowe i olejowe); dopuszcza się również zastosowanie ogrzewania elektrycznego (kable / maty grzejne, kotły elektryczne, piece akumulacyjne itp.), pod warunkiem, że będzie ono zasilane z OZE – mikroinstalacja⁶ o odpowiedniej mocy może zostać zrealizowana w ramach projektu (można również wykorzystać już istniejącą instalację); **wymiana wysokoemisyjnego źródła ciepła jest elementem obowiązkowym. Wymiana źródeł ciepła dotyczy wyłącznie domów jednorodzinnych i mieszkań, lokale użytkowe muszą być wyłączone z projektu lub kwalifikowalności.**

⁶ w rozumieniu ustawy o odnawialnych źródłach energii

- b) Elementy dodatkowe możliwe do sfinansowania pod warunkiem wymiany wysokoemisyjnego źródła ciepła:
- wymianie źródła ciepła mogą towarzyszyć uzasadnione modernizacje systemu grzewczego pozostające w związku przyczynowo - skutkowym ze zmianą źródła ciepła, np. wymiana wysokotemperaturowej instalacji ogrzewania na niskotemperaturową;
 - wsparcie może dotyczyć również systemów monitoringu i zarządzania energią (termostaty, czujniki temperatury, pogodowe, obecności, sterowniki, automatyczne układy regulacji, aplikacje komputerowe, gotowe systemy, urządzenia pomiarowe itp.) mające na celu zmniejszenie zużycia energii poprzez dostosowanie mocy urządzeń do chwilowego zapotrzebowania;
 - inwestycje mogą być uzupełnione poprzez instalacje OZE (np. na potrzeby pozyskiwania ciepłej wody użytkowej lub produkcji energii elektrycznej, np. fotowoltaiki) – w przypadku instalacji do produkcji energii elektrycznej, np. fotowoltaicznej czy wykorzystującej siłę wiatru, dopuszcza się mikroinstalacje⁷, których moc powinna być obliczona na zaspokojenie zapotrzebowania na energię elektryczną w budynku, w którym modernizowane jest źródło ciepła na podstawie średniorocznego zużycia za poprzedni rok i uwzględniającego oszczędności uzyskane w wyniku realizacji projektu; dopuszcza się oddawanie („akumulację”) do sieci energetycznej okresowych nadwyżek; w przypadku montażu ogrzewania elektrycznego można uwzględnić dodatkowe zapotrzebowanie podczas wylizania mocy instalacji; instalacje OZE są fakultatywne.
3. Do oceny kwalifikowalności wydatków dla projektów współfinansowanych ze środków krajowych i unijnych w ramach RPO WO 2014-2020 określają przepisy unijne oraz krajowe, w tym w szczególności:
- Rozporządzenie ogólne⁸;
 - Ustawa wdrożeniowa⁹;
 - Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020;
 - Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych oraz załącznik nr 7 do SZOOP;
 - zasady dotyczące pomocy publicznej;
 - Zalecenia Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 do realizacji projektów grantowych w ramach działania 3.3.
 - umowa o dofinansowanie realizacji projektu grantowego podpisana pomiędzy Grantodawcą oraz DIP;
 - umowa o powierzenie Grantu podpisana pomiędzy Grantodawcą i Grantobiorcą.
4. Wydatkiem kwalifikowalnym może być wydatek, który spełnia łącznie następujące warunki:
- a) został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o grant;
 - b) jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego, krajowego w tym z przepisami regulującymi udzielanie pomocy de minimis, jeśli mają zastosowanie;

⁷ w rozumieniu ustawy o odnawialnych źródłach energii

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 – ze zmianami;

⁹ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431 z późn. zm.)

- c) jest zgodny z RPO WD i SZOOP;
 - d) został uwzględniony w budżecie projektu;
 - e) został poniesiony zgodnie z postanowieniami umowy o powierzenie grantu;
 - f) jest niezbędny do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu;
 - g) został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
 - h) został należyście udokumentowany;
 - i) został wykazany we wniosku o płatność;
 - j) jest zgodny z warunkami uznania go za wydatek kwalifikowalny określony w krajowych „Wytycznych w zakresie kwalifikowalności...”; Zaleceniach Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 do realizacji projektów grantowych w ramach działania 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020; niniejszej Procedurze oraz Regulaminie konkursu;
 - k) został poniesiony zgodnie z procedurą udzielania zamówień dla Grantobiorców - „Wytyczne dotyczące wyboru wykonawcy”.
5. Wydatkami kwalifikowalnymi niezbędnymi do realizacji projektu grantowego, są m.in.:
- 5.1. wydatki związane z wymianą wysokoemisyjnego źródła ciepła czyli demontażem dotychczasowego pieca/kotła;
 - 5.2. wydatki związane z montażem nowego kotła/ pieca/ źródła ciepła opartego o OZE/ ogrzewania elektrycznego / podłączenia do sieci ciepłowniczej / chłodniczej, budową lub modernizacją instalacji centralnego ogrzewania, budową, modernizacją systemu pozyskiwania ciepłej wody użytkowej;
 - 5.3. wydatki związane modernizacją kotłowni, instalacją systemu zarządzania energią (urządzenia, oprogramowanie);
 - 5.4. wydatki dot. instalacji OZE na cele nie związane z ogrzewaniem, np. na cele pozyskiwania CWU albo mikroinstalacji do produkcji prądu, np. fotowoltaicznej albo wiatrowej (ale tylko o mocy zainstalowanej odpowiadającej zapotrzebowaniu budynku w latach ubiegłych, chyba że mikroinstalacja posłuży zaspokojeniu zwiększonych potrzeb wynikających z zastosowania ogrzewania elektrycznego;
 - 5.5. wydatki związane z ułatwieniem dostępu do obsługi urządzeń przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące w domach jednorodzinnych lub mieszkaniach, w których dokonywana jest modernizacja źródła ciepła – w kwocie nie przekraczającej połowy wartości grantu;
6. Wydatki nie mające bezpośredniego związku z wyżej wymienionymi (np. zmiana układu pomieszczeń, wyposażenie pomieszczeń w meble, montaż urządzeń sanitarnych, remont klatki schodowej, wykończenie pomieszczeń) nie mogą stanowić wydatków kwalifikowalnych w projekcie. Wyjątek stanowią wydatki na prace niezbędne do przeprowadzenia wymiany źródła ciepła i bezpośrednio z nią związane, np. przebudowa kotłowni, koszty przyłącza gazowego, miejscowa naprawa muru lub stropu związana z koniecznością zamocowania urządzenia grzewczego itp. Zasada ta nie dotyczy również usprawnień na rzecz osób z niepełnosprawnościami, związanych z realizacją koncepcji uniwersalnego projektowania, o której mowa w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. Ostateczną decyzję w zakresie kwalifikowalności wydatków podejmuje Grantodawca.
7. W ramach Projektu grantowego nie jest możliwa wymiana następujących źródeł ciepła:
- dotychczas używanych kotłów gazowych i olejowych na inne źródła ciepła;

- dotychczas używanych źródeł ciepła na kotły węglowe, w tym ekogroszek, niezależnie od ich klasy.
7. Dodatkowe kryteria związane z kwalifikowaniem kosztów:
- 7.1. Dofinansowanie można uzyskać na projekt grantowy bez konieczności przeprowadzenia kompleksowej termomodernizacji w sytuacji kiedy zostaną spełnione minimalne progi wskaźnika energii pierwotnej (Zgodnie z kryterium „Maksymalne progi wskaźnika energii pierwotnej EP H + W” – wartość współczynnika nie może być wyższa niż 450 kWh/(m2 rok) zmierzone na podstawie świadectwa efektywności energetycznej, audytu energetycznego lub uproszczonego audytu energetycznego.
- 7.2. Dopuszczalna jest wymiana kotłów w budynkach historycznych (zabytkowych), bez konieczności spełnienia warunków „Maksymalne progi wskaźnika energii pierwotnej EP H + W” jeżeli zostały przeprowadzone minimalne inwestycje w efektywność energetyczną obejmujące co najmniej jeden z poniższych elementów:
- wymianę w domu / mieszkaniu będącym przedmiotem projektu (w pomieszczeniach ogrzewanych), wszystkich okien na okna o lepszej charakterystyce tj. nie gorszej niż $U_k (\max) = 2,2 [W/(m^2 \cdot K)]$ i potwierdzonej audytem, świadectwem charakterystyki energetycznej lub innym dokumentem (faktura, protokół odbioru itp.). W przypadku braku dokumentacji, należy posłużyć się uproszczoną metodą szacowania w oparciu o poniższą tabelę:

Rok wymiany/produkcji okna	$U_k (\max)$ okna $[W/(m^2 \cdot K)]$
1995 - 1998	2,0 - 2,2
1998 - 2002	1,9 - 2,2
2003 - 2008	1,6 - 2,2
2009 - 2013	1,5 - 1,7
2014 - 2017	1,3 - 1,5
2018	1,1 - 0,9

- ocieplenie stropów / dachów warstwą izolacji (np. wełna mineralna, styropian) przynajmniej o grubości 10 cm lub równoważne - jeśli projekt dotyczy całego budynku i/lub pojedynczych mieszkań na najniższych (podłogi nad gruntem, stropy nad nieogrzewanymi piwnicami) i najwyższych kondygnacjach;
 - zastosowanie wentylacji z odzyskiem ciepła.
- 7.3. Budynek powinien pełnić wyłącznie funkcje mieszkalne, lokale użytkowe muszą być wyłączone z projektu lub z kwalifikowalności, np. odrębny lokal użytkowy, ogrzewany odrębnym źródłem ciepła.
- 7.4. Warunkiem realizacji inwestycji będzie przeprowadzenie właściwej oceny potrzeb i metod osiągnięcia oszczędności energii i redukcji emisji w sposób opłacalny, w oparciu o uproszczony sporządzony wg wskazanej DIP metodologii.
- 7.5. Wsparte przedsięwzięcia muszą skutkować redukcją CO₂ w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalanego paliwa) oraz redukcją emisji pyłów zawieszonych PM 10 i PM 2,5 co powinno wynikać z dokumentacji projektu (poprzez dobór właściwych wskaźników rezultatu). Powyższe dane powinny wynikać z uproszczonego audytu uproszczonego sporządzonego zgodnie z metodologią wskazaną przez DIP.
- 7.6. Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez Grantobiorcę, a Grantobiorca nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiegokolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od

towarów i usług. Weryfikacja kwalifikowalności podatku VAT na przedsięwzięcie realizowane przez poszczególnych Grantobiorców odbywać się będzie na podstawie ich oświadczeń dotyczących kwalifikowalności podatku VAT oraz na etapie wdrożenia i rozliczenia projektu.

- 7.7. Po otrzymaniu Grantu, Grantobiorca zobowiązany będzie do podpisania oświadczenia, że ewentualny wzrost kosztów ogrzewania nie będzie stanowił dla Grantobiorcy nadmiernego obciążenia skutkującego zagrożeniem dla trwałości projektu.
- 7.8. Dofinansowane źródło ciepła będzie użytkowane jako podstawowe źródło ciepła w budynku / mieszkaniu.
8. Średnia wartość grantu na dom jednorodzinny/ mieszkanie nie może przekroczyć 35 000,00 zł. niezależnie od źródeł ciepła podlegających modernizacji (lub iloczynu tej kwoty i liczby mieszkańców, jeśli Grantobiorcą będzie podmiot inny niż osoba fizyczna) – w przypadku wymiany źródeł indywidualnych. W budynkach jednorodzinnych i mieszkaniach ogrzewanych źródłami zbiorczymi projekt oceniany będzie wyłącznie w oparciu o kryterium „Zasadność i adekwatność wydatków”.
9. Na etapie oceny wniosków o grant analizie poddana jest potencjalna kwalifikowalność wydatków ujętych we wniosku. Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z Grantobiorcą umowy o grant nie oznacza, że wszystkie wydatki ujęte we wniosku o dofinansowanie, a przedstawione przez Grantobiorcę do rozliczenia w trakcie realizacji projektu, będą kwalifikować się do refundacji.
10. Ocena kwalifikowalności wydatków polegająca na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami dokonywana jest w trakcie realizacji projektu oraz po jego zakończeniu – na etapie oceny przedkładanych wniosków o płatność oraz na etapie kontroli projektu.
11. Grantodawca nie określa minimalnej kwoty Grantu, o którą może wnioskować Grantobiorca.
12. Nie jest możliwe zwiększenie wysokości udzielonego Grantu.
13. Wielkość, limity dofinansowania oraz podstawę prawną udzielenia Grantu, każdorazowo określa umowa o powierzenie Grantu zawierana pomiędzy Grantobiorcą a Grantodawcą.

6. Maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maksymalna intensywność pomocy

1. W przypadku projektów nieobjętych pomocą publiczną oraz objętych pomocą de minimis maksymalny limit dofinansowania środków EFRR wynosi **do 85% wydatków kwalifikowalnych** z uwzględnieniem zapisów dotyczących średniej wartości grantów.
2. W przypadku projektów objętych pomocą de minimis zostanie zweryfikowane czy całkowita kwota pomocy de minimis dla danego podmiotu w okresie trzech lat podatkowych (z uwzględnieniem wnioskowanej kwoty pomocy de minimis oraz pomocy de minimis otrzymanej z innych źródeł) nie przekracza równowartości 200 000 euro. Informacja o otrzymanej przez Grantobiorcę pomocy de minimis zostanie zweryfikowana w oparciu o dane dostępne w systemie SUDOP oraz na podstawie załączników o otrzymanej pomocy de minimis. Stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnej kwoty pomocy de minimis będzie skutkowało zmniejszeniem dofinansowania lub odrzuceniem projektu podczas oceny wniosku. Ponowna weryfikacja poziomu otrzymanej pomocy de minimis przez Grantobiorcę będzie występowała na etapie podpisywania umowy o udzielenie grantu oraz wypłaty grantu.
3. W przypadku pomocy udzielanej na podstawie GBER – **zgodnie z limitem określonym w rozporządzeniu:**
 - art. 37 GBER tj. pomocy inwestycyjnej na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy

- na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020;
- art. 41 GBER tj. pomocy inwestycyjnej na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.
4. Montaż mikroinstalacji OZE w domu jednorodzinnym/ budynku wielorodzinnym w którym nie jest prowadzona działalność gospodarcza/ którego właściciel/ najemca nie jest przedsiębiorcą nie stanowi pomocy publicznej jeśli spełnione zostaną wszystkie poniższe warunki:
- grantobiorca nie prowadzi działalności gospodarczej i nie udostępnia powierzchni innym podmiotom w celu prowadzenia działalności gospodarczej/ oświadczenie Grantobiorcy;
 - wytworzona energia jest zużywana na potrzeby własne/ oświadczenie Grantobiorcy;
 - rozmiar (zdolność wytwórcza instalacji) nie przekracza realnego zapotrzebowania na energię danego prosumenta/ i wynika to z przeprowadzonej oceny zapotrzebowania na energię na podstawie zużycia z lat ubiegłych, z uwzględnieniem sytuacji, gdy potrzeby te ulegną zwiększeniu ze względu na planowe wykorzystanie energii elektrycznej z OZE na potrzeby grzewcze.
5. Wielkość, limity dofinansowania oraz podstawę prawną udzielenia grantu, każdorazowo określa umowa o powierzenie grantu zawierana pomiędzy Grantodawcą a Grantobiorcą.
6. Grantobiorca zobowiązany jest do wniesienia wkładu własnego na poniesienie wydatków kwalifikowalnych w części, która nie została sfinansowana grantem oraz wydatków niekwalifikowalnych. Wkład własny musi nastąpić w formie pieniężnej.

7. Ogłoszenie naboru – nabór otwarty

1. Wnioski przyjmowane są w sposób ciągły, aż do momentu gdy łączna wartość dofinansowania o jaką starają się Grantobiorcy osiągnie 125% dostępnej dla naboru puli pieniędzy. W momencie kiedy łączna wartość dofinansowania o jaką starają się Grantobiorcy osiągnie 125% dostępnej dla naboru puli pieniędzy zostanie wydany komunikat o zamknięciu naboru. Od tego momentu wnioski będzie można składać jeszcze przez 14 dni.
2. Jeżeli w ciągu 2 miesięcy od ogłoszenia naboru łączna wartość dofinansowania o jaką starają się Grantobiorcy nie osiągnie 125% dostępnej dla naboru puli pieniędzy, Grantobiorca będzie kontynuował nabór a złożone wnioski zostaną poddane pełnej procedurze oceny zgodnie z punktem 8.
3. Kolejne cykle oceny będą prowadzone co dwa miesiące aż do spełnienia warunku w pkt nr 1.

8. Tryb aplikowania o granty

1. Procedura składania wniosków:

- 1.1. Grantobiorca wypełnia wniosek o grant na wzorze wniosku o grant będącym Załącznikiem nr 1 do Procedury realizacji projektu grantowego. Następnie do siedziby Grantobiorcy należy dostarczyć jeden egzemplarz wydrukowanej papierowej wersji wniosku w oryginale opatrzonej czytelnym podpisem Grantobiorcy.
- 1.2. Razem z wnioskiem o grant należy dostarczyć wymagane załączniki, których lista i wzory znajdują się na końcu formularza wniosku o grant.

- a) Załączniki wypełniane na wzorach należy dostarczyć w oryginałach opatrzonych czytelnym podpisem Grantobiorcy.
 - b) Załączniki będące kopiami dokumentów powinny być potwierdzone „za zgodność z oryginałem” i opatrzone czytelnym podpisem Grantobiorcy. Przez kopię potwierdzoną za zgodność z oryginałem należy rozumieć:
 - kopię dokumentu zawierającego klauzulę „za zgodność z oryginałem” umieszczoną na każdej stronie dokumentu wraz z czytelnym podpisem (imię i nazwisko) Grantobiorcy, lub
 - kopię dokumentu zawierającą na pierwszej stronie dokumentu klauzulę „za zgodność z oryginałem od strony ... do strony ... wraz z czytelnym podpisem (imię i nazwisko) Grantobiorcy.
- 1.3. Wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w zaklejonej kopercie. Na kopercie należy umieścić:
- a) nazwę, dane adresowe Grantobiorcy
 - b) nazwę projektu – „.....”
- 1.4. Przez „złożenie wniosku” należy rozumieć wpływ jego papierowej wersji w zaklejonej kopercie do siedziby Grantodawcy – decyduje data wpływu podpisanego wniosku. Za dzień skutecznego doręczenia wniosku uznaje się:
- a) w przypadku doręczenia osobistego – datę przyjęcia dokumentów zgłoszeniowych w siedzibie Grantodawcy;
 - b) w przypadku doręczenia za pośrednictwem operatora pocztowego lub firmy kurierskiej – datę doręczenia dokumentów zgłoszeniowych przez operatora/ firmę do siedziby Grantodawcy.
- 1.5. W przypadku złożenia wniosku o powierzenie grantu po upływie wyznaczonego terminu nie będzie on podlegać ocenie.
- 1.6. Dostarczone wnioski z załącznikami przez Grantobiorcę nie podlegają zwrotowi i stanowią część dokumentacji z przebiegu procesu naboru.
- 1.7. Grantodawca prowadzi rejestr złożonych Wniosków o Grant. Grantodawca zapewni, że wszystkie złożone wnioski o Grant zostaną przekazane do oceny formalnej.
- 1.8. Grantobiorca może wycofać się z procesu oceny złożonego wniosku o udzielenie Grantu bez podania przyczyny poprzez złożenie oświadczenia. Wówczas wniosek nie będzie podlegał dalszej ocenie.

2. Kryteria wyboru projektów wraz z podaniem ich znaczenia

- 2.1. Ocena Wniosków o Grant składa się z oceny formalnej oraz oceny merytorycznej.
- 2.2. Grantodawca opracował zestaw Kryteriów wyboru projektów stanowiących Załącznik nr 4 do procedury. Każdy Wniosek o Grant złożony przez Grantobiorcę zostanie oceniony na podstawie Kryteriów wyboru projektów. Ocena spełnienia Kryteriów odbywa się w szczególności na podstawie zapisów Wniosku o Grant wraz z załącznikami oraz oświadczeń Grantobiorcy.
- 2.3. Kryteria wyboru Grantobiorców zostały podzielone na 3 sekcje:
 - a) Kryteria formalne spełnienie kryteriów jest niezbędne do otrzymania grantu, możliwa jest jednokrotna korekta Wniosku o grant w tym zakresie. W przypadku niespełnienia któregokolwiek z kryteriów formalnych, po uprzednim wezwaniu Grantobiorcy do poprawy/ uzupełnienia, Wniosek jest negatywnie oceniany.
 - b) Kryteria merytoryczne punktowe – spełnienie kryteriów nie jest niezbędne do otrzymania grantu, punktacja uzyskana podczas oceny pozwoli przygotować listę rankingową Wniosków o Grant, na podstawie której zostanie dokonany wybór Grantobiorców, którzy otrzymali odpowiednią ilość

punktów. Wnioski o Grant, które otrzymały punktację poniżej wymaganego progu, utworzą listę rezerwową.

- c) Kryterium merytoryczne rozstrzygające – kryterium to będzie decydowało o ostatecznej kolejności projektów na liście rankingowej, w sytuacji, gdy więcej niż jeden projekt ma taką samą liczbę punktów.

2.4. Kryteria wyboru projektów stanowią załącznik nr 4 do niniejszej Procedury.

3. Ocena formalna

3.1. Grantodawca dokonuje oceny formalnej, w tym weryfikację oczywistych omyłek i warunków formalnych (np. złożenie w terminie, czy wniosek został podpisany itp.) Wniosków o Grant zgodnie z Kryteriami oceny Grantobiorców, stanowiącymi Załącznik nr 4 do niniejszej procedury poprzez wypełnienie Karty oceny formalnej Wniosku o Grant.

3.2. Grantodawca dokonuje oceny przedłożonych wniosków o powierzenie grantu wraz z załącznikami.

3.3. W trakcie oceny Grantodawca może wezwać listownie lub mailowo Grantobiorcę do złożenia wyjaśnień (informacji lub dokumentów) w sprawie projektu, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny wyboru wniosku. Grantobiorca ma możliwość jednokrotnej poprawy/uzupełnienia Wniosku o Grant w terminie nie dłuższym niż 14 dni kalendarzowych.

3.4. W przypadku niespełnienia któregokolwiek z kryteriów formalnych, po dokonaniu jego poprawy przez Grantobiorcę – Grantobiorca nie ma możliwości poprawy wniosku, a Wniosek o Grant zostaje negatywnie oceniony. Pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia i niedopuszczenie do dalszej oceny nastąpi również w przypadku wprowadzenia do wniosku innych zmian, niż te wynikające z pisma wzywającego do uzupełnień braków formalnych. Przez „istotną modyfikację” należy w szczególności rozumieć modyfikację dotyczącą elementów treściowych wniosku, której skutkiem jest zmiana:

- podmiotowa (np. zmiana Grantobiorcy) dopuszcza się wyłącznie zmiany wynikające wprost z przepisów prawa;
- przedmiotowa (np. zakres rzeczowy, skrócony opis projektu, kategorie kosztów, zmiany wartości projektu niewynikających z oczywistych omyłek i błędów rachunkowych);
- celów projektu;
- wskaźników monitoringowych, w tym ich wartości docelowych, niewynikających z omyłki lub celów mających wpływ na kryteria wyboru projektów.

Ostateczna ocena, czy uzupełnienie wniosku o grant lub poprawienie w nim oczywistej omyłki, doprowadziła do istotnej modyfikacji wniosku o grant, jest dokonywana przez Grantobiorcę.

3.5. Ocena formalna Wniosku o Grant jest przeprowadzana w terminie do 45 dni kalendarzowych, liczonych od dnia wpływu wniosku o grant. W uzasadnionych przypadkach (np. kumulacja dużej ilości wniosków, duża ilość niestandardowych przypadków wymagających dodatkowych wyjaśnień/analiz ze strony Grantodawcy) ocena może zostać wydłużona. Grantodawca informuje o tym fakcie osobę/ podmiot ubiegający się o grant. Wnioski o grant są oceniane według kolejności wpływu (data dzienna, godzina) do Grantodawcy. Składanie wyjaśnień/ poprawa/ uzupełnienie Wniosku o Grant wstrzymuje bieg oceny wniosku.

3.6. Grantodawca prowadzi rejestr Wniosków o Grant, które przeszły pozytywnie i negatywnie ocenę formalną. Grantodawca zapewnia, że wszystkie Wnioski o Grant, które zostały pozytywnie ocenione formalnie, zostaną przekazane do oceny merytorycznej.

3.7. Grantobiorca zostanie poinformowany listownie lub mailowo o wyniku oceny formalnej Wniosku o Grant. Do negatywnej oceny wniosku o gran zostanie każdorazowo dołączone uzasadnienie.

3.8. Wniosek o Grant, który spełnił kryteria formalne, zostaje przekazany do oceny merytorycznej.

4. Ocena merytoryczna

- 4.1. Ocena merytoryczna przeprowadzana jest w terminie do 45 dni kalendarzowych, liczonych od dnia zatwierdzenia oceny formalnej Wniosku o Grant.
- 4.2. Oceniający, przed przystąpieniem do oceny merytorycznej, zobowiązani są podpisać deklaracje poufności i bezstronności.
- 4.3. Ocena spełniania każdego z kryteriów jest przeprowadzana przez dwie osoby z zachowaniem zasady „dwóch par oczu” poprzez wypełnienie Karty oceny merytorycznej Wniosku o Grant. W przypadku zaistnienia rozbieżności w ocenie kryteriów merytorycznych kluczowych powołuje się trzecią osobę, która ma głos rozstrzygający.
- 4.4. W trakcie oceny merytorycznej Grantodawca może wystąpić do Grantobiorcy o wyjaśnienia w sprawie zapisów Wniosku o Grant, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny kryteriów merytorycznych. W ramach procedury wyjaśnień Grantobiorca nie może uzupełniać wniosku o dodatkowe zapisy, a jedynie wyjaśniać zapisy umieszczone we Wniosku o Grant. Proces wyjaśnień wstrzymuje bieg oceny merytorycznej Wniosku.
- 4.5. Grantodawca prowadzi rejestr Wniosków o Grant, które przeszły pozytywnie i negatywnie ocenę merytoryczną.
- 4.6. Grantobiorca zostanie poinformowany listownie lub mailowo o wyniku oceny merytorycznej Wniosku o Grant. Do negatywnej oceny wniosku o gran zostanie każdorazowo dołączone uzasadnienie.

5. Rozstrzygnięcie konkursu

- 5.1. Po zakończeniu oceny spełnienia kryteriów wyboru ocenianych projektów Grantodawca sporządza protokół zawierający listy pozytywnie oraz negatywnie ocenionych projektów. Projekty ocenione pozytywnie uszeregowane są według liczby uzyskanych punktów, począwszy od największej.
- 5.2. Na podstawie w/w protokołu sporządzana jest lista rankingowa Wniosków o Grant uszeregowanych malejąco w odniesieniu do ilości otrzymanych punktów. Grantobiorcy, których Wnioski o Grant otrzymały taką samą ilość punktów traktowani są równorzędnie, tzn., że cała grupa Wniosków o Grant o takiej samej ilości punktów zostaje uprawniona lub nie do otrzymania Grantu.
- 5.3. Po przygotowaniu i zatwierdzeniu listy rankingowej Grantodawca zamieszcza na swojej stronie internetowej podstawowe informacje dotyczące rozstrzygnięcia konkursu (m.in. ilość złożonych wniosków, ilość i wartość Wniosków o Grant, które otrzymają Grant).
- 5.4. Grantodawca niezwłocznie wysyła do Grantobiorcy pismo o zaakceptowaniu Wniosku o Grant i przyznaniu Grantu. Grantodawca mailowo lub listownie informuje Grantobiorcę o umieszczeniu na liście projektów niewybranych do otrzymania Grantu.
- 5.5. Decyzja w sprawie udzielenia Grantu ważna jest przez 30 dni od daty jej podjęcia i w tym terminie konieczne jest podpisanie z Grantobiorcą Umowy o udzielenie Grantu.
- 5.6. Jeżeli termin, o którym mowa w ust. 5, nie jest możliwy do zachowania przez Grantobiorcę, zobowiązany jest on przed upływem wyznaczonego czasu poinformować pisemnie o tym fakcie Grantodawcę. Grantodawca wyznaczy inny termin.
- 5.7. W przypadku negatywnej decyzji w sprawie udzielenie Grantu, Grantobiorcy nie przysługuje prawo odwołania do organów nadrzędnych Grantodawcy oraz do DIP.
- 5.8. Okres realizacji projektów grantowych trwa od 01.06.2020 r. do 30.09.2022 r., z zastrzeżeniem, że realizacji i rozliczenie Grantu trwa nie dłużej niż 6 miesięcy. Ostateczna data na złożenie przez

Grantobiorcę do Grantodawcy kompletnego wniosku o wypłatę Grantu wraz z załącznikami wyznacza się dzień 29.10.2022 r.

6. Umowa o powierzenie grantu

- 6.1. Po zakwalifikowaniu się Grantobiorcy do otrzymania Grantu podpisuje on z Grantodawcą Umowę o powierzenie grantu.
- 6.2. Wzór umowy o powierzenie grantu projektu stanowi minimalny zakres oraz przedmiot praw i obowiązków Stron Umowy i może być przez Strony Umowy zgodnie uzupełniany o inne postanowienia niezbędne i istotne dla realizacji projektu. Postanowienia stanowiące uzupełnienie treści Umowy nie mogą być jednak sprzeczne z postanowieniami zawartymi w jej treści jak i z m.in. systemem realizacji RPO WD 2014-2020 oraz przepisami prawa wspólnotowego i polskiego, pod rygorem nieważności czynności prawnej.
- 6.3. Wzór umowy obowiązującej jest dostępny w siedzibie Grantodawcy oraz na stronie internetowej projektu.
- 6.4. Prawa i obowiązki wynikające z Umowy oraz związane z nią płatności nie mogą być przenoszone na osoby trzecie.

9. Tryb wypłacania grantów, w tym zakres wymaganej dokumentacji od Grantobiorcy oraz jej weryfikacja

1. Grant wypłacany jest Grantobiorcy na podstawie prawidłowo przygotowanego Wniosku o wypłatę Grantu wraz z załącznikami jednorazowo, po wykonaniu całej inwestycji opisanej we Wniosku o Grant, potwierdzeniu właściwym odbiorem i opłaceniu wydatków przez Grantobiorcę oraz podłączeniu do sieci ciepłowniczej/ chłodniczej/ energetycznej i podpisaniu właściwej umowy z przedsiębiorstwem energetycznym (jeśli dotyczy), jak również po zawarciu umowy ubezpieczenia budynku wraz z ze źródłem ciepła/ instalacją lub ubezpieczenia samego źródła ciepła/ samej instalacji.
2. Na etapie oceny wniosków o grant analizie poddana jest potencjalna kwalifikowalność wydatków ujętych we wniosku. Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z Grantobiorcą Umowy o powierzenie grantu nie oznacza, że wszystkie wydatki ujęte we wniosku o grant, a przedstawione przez Grantobiorcę do rozliczenia w trakcie realizacji projektu, będą kwalifikować się do współfinansowania. Ocena kwalifikowalności wydatków polegająca na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami dokonywana jest w trakcie realizacji projektu oraz po jego zakończeniu – na etapie oceny przedkładanych wniosków o płatność oraz na etapie kontroli projektu.
3. Grantobiorca zobowiązany jest do rozliczenia przyznanego grantu na warunkach wskazanych w Umowie.
4. Warunkiem otrzymania przez Grantobiorcę refundacji jest przedłożenie prawidłowo wypełnionego, kompletnego oraz spełniającego wymogi formalne, merytoryczne i rachunkowe wniosku o płatność. Wraz z wnioskiem o płatność należy złożyć w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem:
 - 4.1. **Dowód księgowy** – potwierdzający wykonanie usług/ robót/ dostawę towaru (faktura, rachunek) na rzecz Grantobiorcy.
 - 4.2. **Dowód zapłaty dowodu księgowego** (potwierdzenie przelewu, wyciąg bankowy, KP) Dowód zapłaty nie jest wymagany w przypadku, gdy na dowodzie księgowym widnieje adnotacja świadcząca o tym, że zapłata została uiszczona gotówką (wskazanie gotówki jako sposobu zapłaty nie jest jednoznaczne z uregulowaniem należności z faktury. Na fakturze musi się znaleźć określenie typu „Zapłacono” wraz z określeniem wartości lub „do zapłaty 0,00 zł”. Dopuszcza się także umieszczenie przez sprzedawcę w momencie uiszczenia zapłaty pieczętki „Zapłacono gotówką”).
Uwaga - przepisy prawa krajowego (art. 22 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności

- gospodarczej) regulują próg kwotowy do którego można dokonywać transakcji w gotówce (jeżeli dana transakcja opłacana jest w kilku transzach/ratach – kwotę progową należy odnosić do łącznej ilości dokonanych płatności, a nie do jednej transzy/raty) tj. 15.000 zł
- 4.3. **Dokumenty takie jak np.** protokół ze złomowania i/lub protokół z wizji lokalnej potwierdzający na piśmie wykonanie obowiązku likwidacji dotychczasowego źródła ciepła (nie dopuszcza się oświadczeń Grantobiorcy).
 - 4.4. **Protokół poświadczający** odbiór robót/ usług/ montażu/ podłączenia nowych źródeł ciepła/ c.w.u.
 - 4.5. **Protokół poświadczający** odbiór robót/ usług oraz wystawionego przez certyfikowanego instalatora OZE protokołu montażu/ podłączenia zakupionych urządzeń do produkcji energii elektrycznej. Przez uprawnionego instalatora rozumie się osobę posiadającą:
 - ważny certyfikat potwierdzający kwalifikacje do instalowania odnawialnych źródeł energii (art. 136 i art. 145 ustawy o odnawialnych źródłach energii) lub
 - ważne świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci lub
 - uprawnienia budowlane w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych lub
 - uprawnienia budowlane w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń gazowych.
 - 4.6. **Umowę** zawartą pomiędzy Grantobiorcą a wykonawcą wraz z ewentualnymi aneksami.
 - 4.7. **Dokumenty w zakresie wyboru wykonawcy** np. rozeznanie ofertowe tj. oferty od minimum trzech wykonawców, wydruki ze stron internetowych.
 - 4.8. **Umowy na podłączenie do sieci** wraz z ewentualnymi aneksami.
 - 4.9. **Inne dokumenty specyficzne dla inwestycji** dopuszczające instalacje/ urządzenia do użytku oraz montażu na terenie RP formie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez Wykonawcę – jeśli dotyczy.
 - 4.10. **Obowiązkowa opinia kominiarska w przypadku ogrzewania gazowego.**
 - 4.11. Zgłoszenie robót lub pozwolenia na budowę – jeśli dotyczy.
 - 4.12. Pozytywna opinia konserwatora zabytków – jeśli dotyczy.
 - 4.13. **Dokumentacja zdjęciowa** (przed i po montażu).
 - 4.14. Płyte CD z nagranyymi skanami oryginałów dokumentów wymieniony w ppkt 4.1, 4.2 i 4.3.
 5. Do wniosku o płatność należy załączyć oryginały oświadczeń podpisanych przez Grantobiorcę w zakresie:
 - 5.1. poniesienia wydatków w sposób oszczędny, tzn. niezawyżony w stosunku do średnich cen i stawek rynkowych i spełniający wymogi uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów
 - 5.2. braku wystąpienia podwójnego dofinansowania wydatków (dofinansowania tego samego zakresu inwestycji)
 - 5.3. prawnej możliwości odzyskania podatku VAT – dotyczy tych Grantobiorców, którzy prowadzą działalność gospodarczą na którą ma wpływ udzielone wsparcie
 - 5.4. wysokości dotychczas udzielonej pomocy de minimis
 - 5.5. prawa własności do lokalu/nieruchomości
 6. Grantodawca ma prawo zażądać od Grantobiorcy złożenia uzupełnień bądź wyjaśnień dotyczących Wniosku o wypłatę Grantu oraz innych dokumentów, a Grantobiorca jest zobowiązany do dokonania niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnień bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 7 dni roboczych od daty otrzymania wezwania.

7. Grantodawca przed przekazaniem środków Grantobiorcy, w czasie do 30 dni kalendarzowych, zweryfikuje przedłożone przez Grantobiorcę dokumenty pod kątem sprawdzenia:
 - 7.1. Czy produkty i usługi, które zostaną objęte wsparciem zostały dostarczone Grantobiorcy
 - 7.2. Czy wydatki deklarowane przez Grantobiorcę zostały poniesione
 - 7.3. Czy spełniają one wymogi stawiane przez obowiązujące przepisy prawa, wymagania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 i warunki wsparcia.
8. Weryfikacja będzie miała także charakter wizji lokalnej potwierdzającej na piśmie wykonanie obowiązku likwidacji dotychczasowego źródła ciepła i podczas której wykonana zostanie dokumentacja fotograficzna.
9. Warunkiem wypłaty Grantu jest pozytywna weryfikacja przedłożonych dokumentów oraz pozytywnie zaopiniowany protokół z wizji lokalnej.
10. Granty przekazywane są Grantobiorcy wyłącznie w formie refundacji.
11. Przekazanie Grantu następuje bezpośrednio na rachunek bankowy wskazany przez Grantobiorcę w umowie o powierzenie Grantu w terminie 30 dni kalendarzowych. Termin liczony jest od dnia następnego po dniu, w którym nastąpiła pozytywna weryfikacja dokumentów zgodnie z pkt 9.
12. Grantodawca nie pobiera opłat (prowizji) od Grantobiorców za udzielenie grantów.

10. Wymogi w zakresie zabezpieczenia grantów

1. Dofinansowanie może zostać wypłacone po ustanowieniu lub wniesieniu przez Grantobiorcę zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z Umowy.
2. Grantobiorca zobowiązany jest do złożenia Grantodawcy prawidłowo wystawionego zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, najpóźniej w momencie podpisania Umowy.
3. Zabezpieczenie ustanawiane jest w formie weksla in blanco opatrzonego klauzulą „na zlecenie” wraz z deklaracją wekslową, według wzorów, które będą udostępnione na stronie internetowej.
4. W przypadku prawidłowego wypełnienia przez Grantobiorcę wszelkich zobowiązań określonych w Umowie, Grantodawca zwróci ustanowione zabezpieczenie po zakończeniu realizacji Projektu i po jego ostatecznym rozliczeniu.
5. W przypadku wszczęcia postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji o zwrocie środków na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych lub prowadzenia postępowania sądowo-administracyjnego w wyniku zaskarżenia takiej decyzji, lub w przypadku prowadzenia egzekucji administracyjnej zwrot zabezpieczenia może nastąpić po zakończeniu postępowania i odzyskaniu środków wraz z odsetkami.
6. W przypadku, gdy zachowana musi zostać trwałość Projektu, zwrot zabezpieczenia następuje po upływie okresu trwałości.

11. Zasady dotyczące monitorowania

1. Grantodawca będzie prowadził monitoring powierzonych Grantów a Grantobiorca zobowiązuje się poddać monitoringowi i kontroli udzielonego Grantu.
2. Grantobiorca będzie zobowiązany do:
 - 2.1. systematycznego monitorowania przebiegu realizacji Projektu Grantobiorcy oraz niezwłocznego informowania Grantodawcy o zaistniałych nieprawidłowościach lub problemach w realizacji Projektu Grantobiorcy albo o zamiarze zaprzestania realizacji Projektu Grantobiorcy oraz o ryzyku nieosiągnięcia wskaźników Projektu Grantobiorcy. Grantobiorca raz w roku w okresie trwałości, w każdą rocznicę

- podpisania Umowy o powierzenie Grantu prześle oświadczenia dotyczące realizacji Projektu Grantobiorcy zgodnie z Umową. Wzór oświadczeń zostanie opracowany przez Grantodawcę i opublikowany na jego stronie internetowej.
- 2.2. osiągnięcia wartości docelowych wskaźników produktu i rezultatu, których wartości zostały określone we Wniosku o Grant oraz ich utrzymania w okresie trwałości projektu;
 - 2.3. udostępniania i przekazywania do Grantodawcy wszelkich dokumentów, danych, informacji i wyjaśnień dotyczących realizacji Projektu Grantobiorcy, w tym także na potrzeby ewaluacji Programu, których Grantodawca zażąda w trakcie obowiązywania Umowy oraz w okresie trwałości projektu;
 - 2.4. Grantobiorca jest obowiązany do wykorzystania źródła ciepła i pozostałych elementów projektu zgodnie z parametrami określonymi we Wniosku o Grant, uzyskując zaplanowane efekty, w tym wskaźniki produktu i rezultatu. W przypadku uchybień w pracy źródła ciepła i pozostałych elementów projektu, Grantobiorca niezwłocznie kontaktuje się z Wykonawcą w celu naprawy i/lub przywrócenia maksymalnych parametrów pracy instalacji.
3. W szczególnych przypadkach Grantodawca ma prawo do pomniejszenia wydatków kwalifikowalnych w projekcie Grantobiorcy z tytułu niezrealizowania wskaźników produktu i/lub rezultatu, których wartości zostały określone we Wniosku o Grant. W przypadku nieosiągnięcia założonej wartości wskaźnika produktu i/lub rezultatu Grantodawca może pomniejszyć wydatki kwalifikowalne, proporcjonalnie do poziomu niezrealizowanego wskaźnika. Każdy przypadek będzie rozpatrywany indywidualnie.

12. Zasady dotyczące kontroli

1. Grantobiorca zobowiązuje się poddać kontroli w zakresie prawidłowości realizacji Projektu, dokonywanej przez Grantodawcę, DIP, IZ RPO oraz inne podmioty upoważnione lub uprawnione do jej przeprowadzenia na podstawie odrębnych przepisów.
2. Kontrolę przeprowadza zespół kontrolujący w skład którego wchodzi przedstawiciele Grantobiorcy lub w siedzibie podmiotu kontrolującego lub w miejscu rzeczowej realizacji Projektu, w tym także u Grantobiorcy na oryginałach dokumentów lub kopiach dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez osoby upoważnione. Kontrole mogą być przeprowadzane w dowolnym terminie, w trakcie i na zakończenie realizacji Projektu, oraz po zakończeniu realizacji Projektu do dnia upływu:
 - 2.1. 2 lat od dnia 31 grudnia następującego po złożeniu zestawienia wydatków Komisji Europejskiej, w którym ujęto ostateczne wydatki dotyczące zakońzonego Projektu, mające na celu sprawdzenie prawidłowości realizacji Projektu, w tym kwalifikowalności i prawidłowości poniesienia wydatków;
 - 2.2. 5 lat od dokonania płatności końcowej na rzecz Beneficjenta w celu sprawdzenia utrzymania przez Beneficjenta wskaźników produktu, trwałości Projektu, a także sprawdzenia, czy Projekt wygenerował, niewykazany wcześniej dochód, z zastrzeżeniem przepisów, które mogą przewidywać dłuższy termin przeprowadzenia kontroli dotyczących pomocy publicznej oraz podatku od towarów i usług.
3. Grantodawca informuje Grantobiorcę o dacie rozpoczęcia okresu, o którym mowa w ust. 2 pkt. 1.
4. Grantobiorca zobowiązuje się zapewnić podmiotom, o których mowa w ust. 1, prawo m.in. do:
 - 4.1. pełnego wglądu we wszystkie dokumenty, w tym dokumenty elektroniczne związane z realizacją Projektu oraz umożliwić tworzenie ich uwierzytelnionych kopii, odpisów i wyciągów;
 - 4.2. pełnego dostępu w szczególności do rzeczy, materiałów, urządzeń, sprzętów, obiektów, terenów i pomieszczeń, w których realizowany jest Projekt lub zgromadzona jest dokumentacja dotycząca realizowanego Projektu, w tym przeprowadzenia wszelkich czynności pozwalających na potwierdzenie

- kwalifikowalności wydatków, dostępu do związanych z projektem systemów teleinformatycznych oraz udzielania wszelkich wyjaśnień realizacji projektu,
- 4.3. udostępnienia również dokumentów niezwiązanych bezpośrednio z realizacją projektu (jeżeli jest to konieczne do stwierdzenia kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach realizacji projektu),
 - 4.4. zapewnienia obecności upoważnionej osoby lub osób, udzielających ustnych i pisemnych wyjaśnień na temat realizacji Projektu, w tym wydatków i innych zagadnień związanych z realizacją Projektu.
5. Nieudostępnienie wszystkich wymaganych dokumentów, niezapewnienie pełnego dostępu, a także niezapewnienie obecności upoważnionej osoby lub osób, w trakcie kontroli realizacji Projektu może być traktowane jak odmowa poddania się kontroli.
 6. Z kontroli sporządzony zostanie pisemny dokument podsumowujący czynności kontrole zawierający co najmniej: informację kiedy kontrola się odbyła, kto ją przeprowadził i jaki był jej wynik.
 7. Instytucja Zarządzająca, Instytucja Audytowa, przedstawiciele Komisji Europejskiej lub inne podmioty uprawnione do przeprowadzenia kontroli lub audytu na podstawie odrębnych przepisów mogą przeprowadzić kontrolę lub audyt po zakończeniu realizacji Projektu.
 8. Jeżeli Projekt został poddany audytowi lub kontroli przez inny podmiot uprawniony do ich przeprowadzenia niż Grantodawca, Beneficjent niezwłocznie po zakończeniu kontroli lub audytu informuje o tym w formie pisemnej Grantodawcę, a na żądanie Grantodawcy niezwłocznie przekazuje kopię dokumentu zawierającego wynik kontroli lub audytu, otrzymanych zaleceń pokontrolnych lub innych równoważnych dokumentów otrzymanych po przeprowadzonej kontroli lub audycie.

13. Zasady dotyczące odzyskiwania grantów w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z celami projektu grantowego

1. Zasady dotyczące odzyskiwania Grantów stanowią zapisy Umowy o powierzenie grantu dotyczące zobowiązania Grantobiorcy do zwrotu środków w przypadku rozwiązania Umowy.
2. Jeżeli zostanie stwierdzone, że Grantobiorca wykorzystał całość lub część Grantu niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem zasad opisanych w Umowie o powierzeniu Grant, właściwych Wytycznych, Regulaminu konkursu, zaakceptowanym Wniosku o Grant, lub pobrał całość lub część Grantu w sposób nienależny albo w nadmiernej wysokości, Grantobiorca zobowiązany jest do zwrotu tych środków wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonych od dnia wypłaty Grantu na wezwanie Grantodawcy.
3. Zwrot Grantu lub jego części nastąpi na pisemne wezwanie Grantodawcy w terminie 14 dni na wskazany przez niego rachunek bankowy.
4. W sytuacji wystąpienia z przesłanek opisanych w pkt 2 Grantodawca wezwie Grantobiorcę do zwrotu tej części grantu, która odpowiada przedmiotowemu naruszeniu wraz z należnymi odsetkami.
5. Udokumentowane wydatki poniesione na czynności Grantodawcy zmierzające do odzyskania dofinansowania, wykorzystanego niezgodnie z przeznaczeniem, bez zachowania obowiązujących procedur lub pobranego w całości lub części w sposób nienależny albo w nadmiernej wysokości, obciążą w całości Grantobiorcę.
6. Do egzekucji należności mają zastosowanie przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Do odpowiedzialności solidarnej za zobowiązania z tytułu należności stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Do spraw dotyczących należności nieuregulowanych Ustawą wdrożeniową oraz ustawą o finansach publicznych, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego i odpowiednio przepisy działu III Ordynacji podatkowej.

ZAŁĄCZNIK 17.1 PROCEDURA REALIZACJI PROJEKTU GRANOTWEGO

7. W przypadku braku zwrotu środków w określonym przez Grantodawcę w wezwaniu terminie i wysokości, Grantodawca podejmuje czynności zmierzające do odzyskania części lub całości Grantu ze złożonego przez Grantodawcę zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z Umowy.